

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Spiren 2023-24 - vuggestuen

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

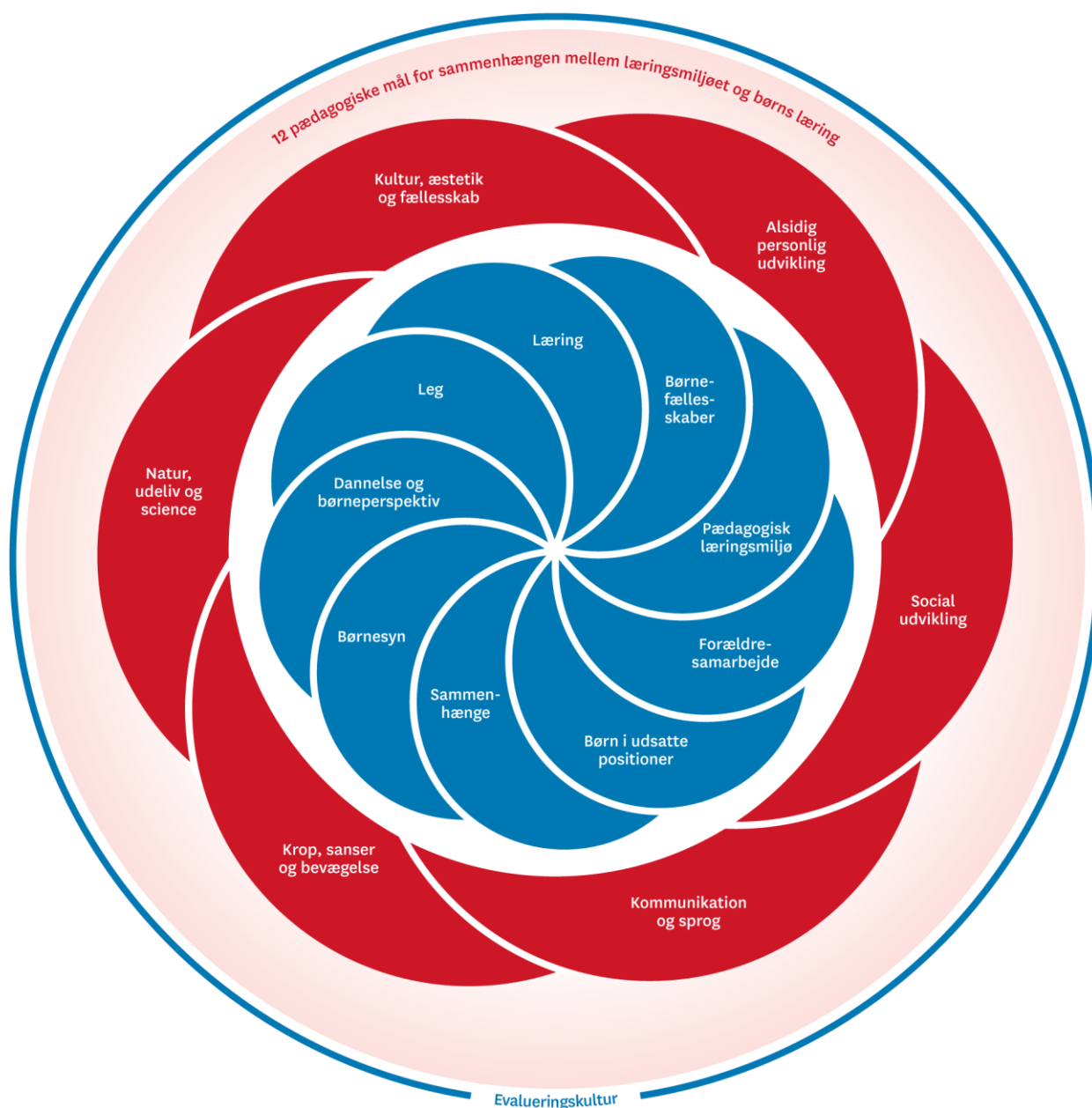
[*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *slette*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Børnehuset Spiren er en kommunal integreret institution med plads til 65 børn, fordelt på 2 stuer i vuggestuen og 2 stuer i børnehaven. Vi har gode fysiske rammer og en stor legeplads med masser af træer. Vuggestuen har desuden sin egen legeplads. Vi ligger tæt på Ølby station og de fleste af vores børn går videre til Asgård skole og Køge privat skole. Vi er en del af område Asgård/Kirstinedal som består af 7 andre dagtilbud med fælles bestyrelse og fælles områdeleder.

Vi arbejder anerkendende og nærværende med stor respekt for det enkelte barns behov. At føle sig tryk og godt tilpas er grobund for al udvikling. Derfor har vi stor fokus på at skabe samspil, hvor man føler sig tryk til at være og blive sig selv.

Vi lægger vægt på at komme hele vejen rundt om barnet og tilbyder derfor forskellige aktiviteter, som tager udgangspunkt i børnenes interesser og kompetencer. Vi vægter børnenes leg højt. Der er stor læring og udvikling i legen. Så vi sørger for at skabe både tid og rum til denne. Og leger selv med.

I alt hvad vi foretager os, tager vi udgangspunkt i barnets kompetencer, behov og ressourcer og vi inddrager børnene så meget som muligt i hverdagen og følger børnenes spor.

Læreplanstemaerne er en integreret del af hverdagen hos os. Vi tænker bevidst alle dele af læreplanstemaerne ind i vores indretning og udsmykning og hver gang vi fortager os noget med børnene.

Vi prioriterer forældresamarbejdet højt. Og ser os som ligeværdige samarbejdspartnere.

Vi er en personalegruppe som har arbejdet sammen i en del år. 50 procent af personalet er uddannede pædagoger og 40 procent er dygtige medhjælpere. Vi har egen daglig leder og en uddannet køkkendame som står for sund bæredygtig og økologisk mad.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

- Vi har et anerkendende og ressourceorienteret børnesyn. Vi ser barnets styrker og kompetencer og mener at alle børn altid gør det rigtige ud fra de kompetencer, ressourcer og evner de har.
- Vi prøver altid at sætte os ind i barnets verden og forsøger at se tingene fra barnets perspektiv. For at tilgodese dette bedst muligt, så arbejder vi med praksisfortællinger, hvor vi beskriver eksempler fra hverdagen som vi så fælles reflekterer over og evaluerer løbende.
- Vi prioriterer børnenes leg meget højt. Der er meget vigtig læring i børnenes leg. Vi indtænker derfor god tid til legen i hverdagen og laver små legegrupper og bruger os selv som legeinspiratorer når legen har brug for et ryk.
- Der er læring i alt det vi foretager os sammen. Vi er derfor også opmærksomme på den læring der sker i hverdagsrutinerne. Vi sætter god tid af til at tage tøj af og på når vi skal ind og ud fra legepladsen og vi ser måltidet som et læringsmiljø med stor udvikling for læring og dannelse.
- Børn har brug for at føle at de er en del af et fællesskab. Vi er derfor meget opmærksomme på hvordan alle børn trives i de forskellige fællesskaber og arbejder bevidst med at få alle med i større eller mindre fællesskaber.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Børn er forskellige og har derfor også behov for forskellige ting. Vi kigger derfor altid på børnenes behov, kompetencer og ønsker når vi skaber læringsmiljøerne. Vi har erfaret at børnene trives, udvikles og lærer bedst i små grupper. Derfor planlægger vi hvordan vi kan skabe forskellige læringsmiljøer som tilgodeser alle børns forskellige behov i mindre grupper, så meget som det kan lade sig gøre over hele dagen. Hos os er et pædagogisk læringsmiljø ikke kun tiden i gruppetid, når der laves planlagte aktiviteter. Der er også meget læring og udvikling i at sidde sammen og spise frokost, at tage tøj af og på i garderoben og lege på legepladsen. Derfor sørger vi også for at give tid til disse aktiviteter og reflekterer jævnligt over hvordan vi også kan optimere læringsmiljøerne omkring disse aktiviteter. I vuggestuen bruger vi et tydeligt kropssprog og tegn til tale for at tydeliggøre for børnene hvad der skal ske, hvornår. Og når der er behov for det så bruger vi også piktogrammer.

For at sikre gode læringsmiljøer over hele dagen, så arbejder vi meget struktureret og har lavet en tydelig organisering af hvordan de voksne fordeler sig både ude og inde. Det betyder, at de voksne har tydelige roller, så man altid ved hvem der er på badeværelset, hvem der leger med børnene på gulvet, hvem der sidder ved bordet og hvem der tager imod børn som skal afleveres. Dette for at give børnene så meget nærvær og fordybelse som muligt. Og så få afbrydelser og forstyrrelser.

I 2023 fik vi mulighed for at gå fra 12 - 10 børn på hver stue i vuggestuen. Dette har vi valgt at gøre for at kunne give børnene endnu bedre læringsmiljøer med bedre plads og mere nærvær.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi gør meget ud af at tale med forældrene når barnet starter i institutionen, hvor vi fortæller om den måde vi arbejder på. Vi informerer forældrene om, at vi tager fat i dem hvis vi er bekymret for barnets udvikling, trivsel og læring med henblik på at lave en fælles handleplan omkring barnet. Og vi opfordrer forældrene til at komme til os hvis de oplever en bekymring eller andet.

Når barnet starter i vuggestuen, så sætter vi god tid af til at vi kan lære barnet og jer bedre at kende og efter 3-6 måneder i vuggestuen, så holder vi en 3 måneders opstartssamtale med forældrene, hvor vi taler om starten i institutionen, om barnets udvikling, læring og trivsel og tager fat i eventuelle områder, som vi sammen skal støtte barnet i.

Derudover holder vi en årlig samtale med forældrene, hvor vi ligeledes taler om barnets udvikling, trivsel og læring. Til denne samtale er der udarbejdet et samtaleark som vi taler ud fra og på dette ark skrives eventuelle fælles aftaler omkring barnet ned.

Ud over den daglige dialog, så sættes et møde hurtigt op, hvis forældrene eller vi har brug for yderligere snak.

Når vi holder samtaler med forældrene, så er det ikke kun os der fortæller om barnet i dagtilbuddet. Vi vil gerne høre om barnets trivsel og udvikling derhjemme, om eventuelle udfordringer hjemme og om forældrenes forventninger og ønsker til dagtilbuddet. Dagtilbuddet kan noget og hjemmet kan noget andet og kun ved at samarbejde om dette får barnet de bedste udviklingsmuligheder.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi kan alle komme i udsatte positioner på forskellige tidspunkter af vores liv. Og der kan være mange grunde til at man kommer i en udsat position. Sådan er det også med børnene. Man kan for eksempel komme i en udsat position hvis ens forældre bliver skilt, hvis man mister et nært familiemedlem, hvis man ikke kan komme ind i fællesskabet eller andet.

Når vi ser børn som er i udsatte positioner, så starter vi altid med at indkalde forældrene til en fælles snak om vores fælles syn på barnet. Dernæst kigger vi på det læringsmiljø samt hele den børnegruppe, og de voksne som er omkring barnet. Er der noget vi kan gøre anderledes? Er der noget i de fysiske eller sociale rammer som påvirker barnet? Vi laver dernæst forskellige observationer og henter i samråd med forældrene sparring hos vores samarbejdspartnere hvorefter vi laver en fælles handleplan som kan støtte barnet i dets udfordringer. Vi har et tæt samarbejde med områdets psykolog, forebyggende rådgiver fysioterapeut, tale-høre-lærer og sundhedsplejerske.

Så ofte som det er muligt, deler vi børnene ind i små grupper, så vi har bedre mulighed for at støtte barnet og børnegruppen så deres trivsel, udvikling, læring og dannelse fremmes. Og vi kigger løbende på hvordan vi kan organisere og indrette os på nye måder som i højere grad kan gavne den børnegruppe vi har.

Eksempel: X kommer ofte i vanskeligheder. Han kommer til at tage legetøjet fra de andre børn, som så bliver kede af det. De andre børn bliver bange for ham og løber væk fra ham når han kommer. Vi har derfor fokus på at hjælpe x med i legen og laver en lille legegruppe, med x og 2 andre børn, som et par gange om ugen går fra og leger med en voksen. Den voksne hjælper børnene med at få en god leg i gang og er deltagende og støttende i den grad det er nødvendigt. Og sætter ord på så børnene lærer hvordan man kan sige til og fra og byde ind.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Fra 1. september til 1. april tager vi de største børn fra børnehaven og opretter en storbørnsgruppe. Storbørnsgruppen har sammen med 2 voksne, i denne periode ”stue” i vores store alrum.

Storbørnsgruppen og de 2 voksne laver aktiviteter og lege med henblik på at styrke det sociale og med fokus på at skabe en god overgang til Sfo/skole. Vi benytter bl.a. tilbuddet i Springcenteret en gang om ugen og vi er med i områdets brobygningsarbejde med de andre institutioner.

I dette forløb lægges der vægt på at gribe børnenes interesser, ligesom børnene på demokratisk vis har medindflydelse på deres hverdag i storbørnsgruppen.

I vuggestuen laver vi et tæt samarbejde med børnehaven den sidste tid barnet går i vuggestuen. Her går en voksen sammen med et par af de største børn på besøg 2-3 gange om ugen i børnehaven og er også med på ture og eller deltager i aktiviteter når det giver mening. På denne måde er det kendt for barnet når det skal skifte fra vuggestue til børnehave og starten i børnehaven bliver derfor ofte nemmere.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi bor i et område hvor kolonihaverne ligger rundt om dagtilbuddet. Vuggestuens legeplads støder lige op til kolonihaverne og vi har derfor et godt kendskab til vores naboer derinde og det der foregår året rundt. Vi går tit ture dertil hvor vi hilser på både hunde, katte, høns etc. samt får smagt på både kirsebær, stikkelsbær, tomater etc.

Vi har god kontakt med kirken og Moskeen, som ligger tæt på os, hvor vi kan komme på besøg og indimellem bliver inviteret.

Vi besøger Køges bibliotek og diverse museer og deltager i Køge Musikskoles musik på hjul. Vi cykler ofte til skov, strand og de omkringliggende legepladser.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi tænker meget over hvordan vi indretter vores stuer og hvad der hænger på væggene. Det er vigtigt at læringsmiljøerne er tydelige for børnene. Det er vigtigt, at rummet ikke virker for rodet. Det er vigtigt, at det børnene har brug for, er tilgængeligt for børnene. Vi tænker over hvad og hvor meget vi hænger på væggene, så det giver mening for børnene.

Ofte giver noget mening for os, men børnene viser os noget andet, og så ændrer vi på miljøet. Derfor ændrer vi ofte i det i forhold til børnegruppen.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Spiren mødes alle børn med en anerkendende tilgang, hvor det enkelte barns egen personlighed og behov bliver mødt og respekteret. Børnene har medindflydelse på dagen og kan vælge til og fra. Dette betyder også, at alle børn ikke altid laver det samme.

Eksempel: Nogle børn er lidt mere forsigtige og fungerer bedst i mindre grupper. Nogle børn har i højere grad brug for en hånd på legepladsen. Nogle børn er fulde af energi og har brug for en meget bevægelse og plads. Nogle børn har brug for at sidde på skødet om morgenen når de bliver afleveret inden de kan gå i gang med en leg. Nogle børn er ikke sultne kl. 11 fordi de står senere op om morgenen osv osv.

Vores kendskab og respekt for det enkelte barn er grundlaget for, at vi kan tilrettelægge læringsmiljøerne således at det enkelte barn kan få den plads og det mod til at udvikle sig personligt og i samspil med andre børn og voksne.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Verden forandrer sig hele tiden. Derfor er det svært at vide hvilke kompetencer der er særlig brug for i samfundet om 10-20 år. Netop derfor er det vigtigt at vi udvikler gode sociale kompetencer og samarbejdsevner, så vi er i stand til at begå os i et foranderligt samfund, hvor der er brug for nysgerrighed for forskelligheder, omstillingsparathed, samt forståelse og empati i samspillet med andre.

Vi lægger derfor vægt på at vise børnene, at det enkelte barn med dets egen personlighed også gøres opmærksom på, at der er mange måder at gøre tingene på, mange måder at være menneske på og at alle på hver deres måde kan bidrage til fællesskabet.

Vi anerkender og fremhæver børnenes forskellige initiativer og behandler børnene individuelt. Vi sætter f.eks. ord på børnenes handlinger som " hvor var det godt at du hjalp xx der" eller "hvor var det sødt af dig at samle sutten op til xx".

Vi laver lege som understøtter den sociale udvikling hvor man får øje på hinanden og har brug for at alle er med. Vi benævner og fortæller hvis man er en god ven og sætter ord på børnenes følelser.

Vi er meget opmærksomme på, at alle børn har mindst en ven og er en del af fællesskabet.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børns sproglige udvikling er vigtig for barnets sociale udvikling. Vi tænker derfor sprog ind i alt hvad vi foretager os.

- Vi sætter ord, begreber og tegn på alt hvad vi og børnene laver i løbet af dagen.
- Vi giver tid når vi taler med børnene og er opmærksomme på at stille udvidende spørgsmål som åbner op for mere samtale.
- Vi bruger konkrete når vi læser bøger, synger sange, laver sanglege eller laver andre aktiviteter.
- Vi tager billeder med børnene fra vores hverdag, som vi hænger op i børnehøjde, som vi kan tale sammen om.
- Vi opfordrer forældrene til at komme med billeder hjemmefra som vi kan samtale om.
- Vi tilrettelægger mindre grupper hvor der spilles spil, læses bøger og laves sproglege.
- Vi har et godt samarbejde med vores tale/høre lærer og laver jævnligt observationer, så vi får øje på hvordan det enkelte barn skal støttes bedst muligt.
- I 2023 er sprogtrappen et naturligt arbejdsredskab for os, som vi løbende bruger.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
- I Spiren har vi en stor legeplads med mulighed for mange fysiske aktiviteter. Vi sørger derfor for at bruge legepladsen så meget som muligt. Derudover planlægger vi både inde og ude fysiske aktiviteter hvor kroppen bliver brugt på alle mulige måde.
- Vi bruger møblerne alternativt på stuerne og indretter ofte en stor redskabsbane på stuen hvor vi kravler over og under borde og stole.
- Vi laver aktiviteter hvor vi styrker sanserne, ved at røre ved/ gå på forskellige materialer og laver massage.
- Vi laver børneyoga hvor vi bliver opmærksomme på at få ro i kroppen.
- Vi tager jævnligt på ture til skov og bevæger os i al slags vejr og på forskellige terræner.
- Vi støtter børnene i at blive selvhjulpne og i at bruge deres kroppe så meget som muligt.
- Vi laver Trasmo på alle børn som er et arbejdsredskab hvor vi kan følge børnenes motoriske udvikling.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi lægger vægt på at børnene året rundt bliver opmærksomme på den årstid og natur som er omkring dem. Vi går derfor mange ture det samme sted hen i nærmiljøet hvor vi ser og snakker om hvordan naturen og vejret skifter.

Vi sørger også for at tage naturen (blade, grene, tang, etc.) med hjem til Spiren og inddrage den i vores andre aktiviteter.

Vi lægger vægt på bæredygtighed og vil gerne passe på miljøet og derfor giver vi dette videre til børnene på vores ture og i de samtaler vi har med børnene. Ligesom vi også kan indsamle "skrald" og genbruge dette til at lave plancher, trolde, robotter eller andet af.

Vi giver plads til eksperimenter både ude og inde. Der er plads til vand og mudderleg på legepladsen og vi tager gerne en snebold med ind på stuen for at se hvor længe den er om at smelte.

Vi laver jævnlige bål mad på legepladsen og sørger for at fuglene får dejlig hjemmelavet fuglemad.

Vi tager på ture til skov og strand.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
- Vi holder fast i vores traditioner som jul, Lucia, fastelavn, påske etc.
- Vi vil gerne vise børnene en bred vifte af vores kulturinstitutioner og besøger derfor biblioteket, kirken, vores moske og diverse museer i Køge og har et godt samarbejde med musikskolen hvor vi deltager i diverse forløb.
- Vi arrangerer en gang om året en stor sommerfest med forældrene hvor alle tager en ret med. Her dyrker vi fællesskabet.
- Vi tilkøber teaterforestillinger til huset.
- Vi fejrer når der sker noget stort i verden, som VM, dronningens fødselsdag etc.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Vi evaluerer løbende vores pædagogiske læreplan og vores pædagogiske arbejde. Vi foretager os intet uden at evaluere det. Dette gælder alle vores læringsmiljøer, planlagte aktiviteter, vores hverdagsrutiner, og i det hele taget vores måde at være sammen med børnene på. Når vi evaluerer, så laver vi tydelige mål og tegn, så vi tydeligt ved hvad vi skal evaluere på og tydeligt kan se et resultat. Som dokumentation bruger vi ind imellem praksisfortællinger og video. Vi observerer også hinanden og skifter ind imellem også stuer så vi med nye øjne kan kigge på hinandens praksis og give feedback. Disse observationer tages også med til fælles refleksion i vores evaluering. Og vi inddrager forældrenes perspektiver fra forældremøder og FKU-

møder. Når dette er sagt så kan vi ikke evaluere alt hele tiden. Derfor har vi i løbet af året forskellige fokus-punkter, som vi særligt går i dybden med og evaluerer.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Mindst en gang om året laver vi en systematisk evaluering af hele vores pædagogiske læreplan. Og hvert andet år vil der være en samlet evaluering som offentliggøres på hjemmesiden.

Det sidste år har vi haft særlig fokus på at evaluere legen og fællesskabet.

Vi startede med at lave observationer af børnenes leg både ude og inde og vi fik øje på at nogle børn har sværere ved at komme ind i legen end andre. Vi læste derfor diverse relevant litteratur om børns leg og så videoklip fra EMU om de voksne roller i legen. Herefter ændrede vi vores praksis på flere områder som også står beskrevet flere steder i læreplanen. Vi lavede bl.a. en tydelig rollefordeling af de voksne på legepladsen og på stuen, så man altid ved hvem der sidder på gulvet ved børnene og hvem der laver praktiske ting.

Vi blev mere opmærksomme på at lave små legegrupper med færre børn hvor børnene sammen med en voksen kan øve sig i at lege. Og vi har arbejdet meget med vores egen rolle som legemedspiller. Hvordan vi kan være med til at udvide legen når den er ved at gå i stå. Og hvordan vi kan være med til at gøre børnene opmærksomme på hinanden og hinandens styrker i legen. Evalueringen har også medført at vi nu er blevet mere opmærksomme på at udnytte tiden i middagsstunden med de børn som sover 2 lure og derfor er vågne her. Denne tid bruger vi nu også på aktiviteter, lege og små gåture.

I 2023 har alle medarbejdere deltaget på en fælles pædagogisk dag med oplægsholder Kitt Nørgård om børns leg.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC